

Vincent Hunink: 'Tacitus schrijft zeer evocatief. Een gevechtsscène is geen zakelijke opsomming van aantallen soldaten en slachtoffers.'

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Dan komt de bezinning, en de schaamte

Hij vertaalde *Historiën* van de Romeinse senator Tacitus (55-120 voor Chr.) en spreekt vanavond op de Boekennacht in Amsterdam over de roes op het slagveld. Vincent Hunink (47), universitair docent klassieke talen aan de Radboud Universiteit Nijmegen heeft een passie voor mooi geschreven Latijn.

Door **Bob Witman**

Tacitus, dat is geen lachebekje.

'Bitter, kwaad en zwart, dat zijn wel zijn stijlkenmerken. Hij leefde in een tijd met heel foute en wrede keizers als Domitianus. Dat tekende zijn wereldbeeld. Tacitus combineert die zwarte blik met prachtig Latijn, niet simpel, maar wel heel bondig en streng. Het verveelt nooit.'

Er was al een vertaling, uit 1959.

'Ik voel me fysiek aangetrokken tot die taal, met zijn mooie u en o klanken. Tacitus, maar ook Apuleius, *De Gouden Ezel*, dat zijn prachtige taalbouwsels. Ik ben geen klassieken gaan studeren vanwege de historie, maar vanwege de taal. Ik denk dat Tacitus een literaire vertaling verdient die past bij deze tijd. De vorige vertaling was plechtstatig en formeel, dat deed geen recht aan zijn schrijverschap.'

Hoe proeft de roes van een slagveld bij Tacitus?

'Tacitus schrijft zeer evocatief. Een gevechtsscène is geen zakelijke opsomming van aantallen soldaten en slachtoffers. Met zijn beschrijving trekt hij je midden in het strijdgevoel. Het leest als een film. Soms word je zo meeegesleept, dat er lage instincten ontwaken: Ik zeg: gooi nog maar een cohort in de strijd!'

Doe eens een voorbeeld?

'Ik citeer: 'Eerste binnendringer was Gaius Volusius, soldaat van het Derde Legioen. Boven op de wal gekomen joeg hij zijn tegenstrevers eraf, trok door gebaren en roepen alle aandacht, schreeuwde. *Kamp ingenomen!* Doorbraak van de rest volgde, terwijl al paniek uitbrak bij de Vitellianen, die zich vanaf de wal omlaag stortten. Alle open ruimte tussen kampmuren raakt met lijken beladen'. Dit gaat over het beleg van Cremona, 69 na Christus.'

Klinkt als Omaha Beach?

'Zijn mooiste zinnen schrijft Tacitus na de slag. De stilte van het slagveld, de onbegraven lijken. Dan komt de bezinning en de schaamte. Daar zal ik vrijdag op de Boekennacht iets van voorlezen.'

Klassieke talen trekken een zware wissel op het puberbrein, schreven onderzoekers begin dit jaar. Moet dat nog, verplicht Latijn op het gymnasium?

'Zeker wel. Latijn moet blijven op middelbare scholen. Een breed draagvlak is onmisbaar voor een klassieke taal. Anders verdwijnt het in de marge. De verhalen uit de Romeinse en Griekse oudheid vormen een spiegel voor onze samenleving. Het is waar we vandaan komen. De

verhalen vertellen veel over wat we zijn. En niet alleen maar onze mooie kanten, overigens.'

Zoals?

'In Nederland bestaat een romantisch beeld van de Bataafse opstand in 69 en 70, als een eerste onafhankelijkheidsstrijd van het Nederlandse volk. Maar Tacitus beschrijft dat de Bataven trouwe vazallen waren van de Romeinen. Pas toen het Romeinse gezag wankelde door een interne strijd, probeerde de lokale leider Civilis in het machtsvacuüm te springen. Nadat de Romeinen de orde hadden hersteld, voegden de Bataven zich weer keurig naar hun broodheer. De werkelijkheid is dus minder heroïsch als je Tacitus leest.'

Uw collega classicus Robin Lane Fox vroeg in ruil voor zijn adviezen aan de film *Alexander* een rol als aanvoerder van de Griekse cavalerie in de slag om Troje. Iets voor u?

'Op een paard, voor duizend man. Ik zou er voor tekenen.'

Boekennacht rond het thema 'Roes' in Amsterdam, 23 april vanaf 19.30. Met Gerrit Komrij, Jules Deelder, Ramsey Nasr, Joost Zwagerman, rond het Spui. boekennacht.nl. Tacitus: *Historiën*, Athenaeum Polak & Van Gennep, ISBN 978 90 253 6715 2, € 29,90